

Jabala Upanishad

——
जबालोपनिषद्

——
Document Information

Text title : Jabala Upanishad

File name : jabala.itx

Category : upanishhat

Location : doc_upanishhat

Author : Vedic Tradition

Transliterated by : Sunder Hattangadi

Proofread by : Sunder Hattangadi

Description-comments : 13/108; Shukla YajurVeda, Sanyasa Upanishad

Latest update : August 20, 1999

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

April 1, 2025

sanskritdocuments.org

Jabala Upanishad

જાબાલોપનિષત્

જાબાલોપનિષત્વ્યાતં સંન્યાસજ્ઞાનગોચરમ્ ।
વસ્તુતસ્ત્રૈપદં બ્રહ્મ સ્વમાત્રમવશિષ્યતે ॥

ૐ પૂર્ણમદઃ પૂર્ણમિદં પૂર્ણાત્ પૂર્ણમુદચ્યતે ।
પૂર્ણસ્ય પૂર્ણમાદાય પૂર્ણમેવાવશિષ્યતે ॥

ૐ શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ ॥

ૐ બૃહસ્પતિરુવાચ યાજ્ઞવલ્ક્યં યદ્નુ કુરુક્ષેત્રં
દેવાનાં દેવયજનં સર્વેષાં ભૂતાનાં બ્રહ્મસદનમ્ ।
અવિમુક્તં વૈ કુરુક્ષેત્રં દેવાનાં દેવયજનં સર્વેષાં
ભૂતાનાં બ્રહ્મસદનમ્ ।
તસ્માદત્ર ક્વચન ગચ્છતિ તદેવ મન્યેત તદવિમુક્તમેવ ।
ઇદં વૈ કુરુક્ષેત્રં દેવાનાં દેવયજનં સર્વેષાં
ભૂતાનાં બ્રહ્મસદનમ્ ॥

અત્ર હિ જન્તોઃ પ્રાણૌષ્ઠમમાણૌષુ રુદ્રસ્તારકં બ્રહ્મ
વ્યાચષ્ટે યેનાસાવમૃતી ભૂત્વા મોક્ષી ભવતિ
તસ્માદવિમુક્તમેવ નિષેવેત અવિમુક્તં ન
વિમુચ્ચેદેવમેવૈતદ્યાજ્ઞવલ્ક્યઃ ॥ ૧ ॥

અથ હૈનમત્રિઃ પપ્રચ્છ યાજ્ઞવલ્ક્યં ય એષોડનન્તોડવ્યક્ત
આત્મા તં કથમહં વિજાનીયામિતિ ॥

સ હોવાચ યાજ્ઞવલ્ક્યઃ સોડવિમુક્ત ઉપાસ્યો ય
એષોડનન્તોડવ્યક્ત આત્મા સોડવિમુક્તે પ્રતિષ્ઠિત ઇતિ ॥

સોડવિમુક્તઃ કસ્મિન્પ્રતિષ્ઠિત ઇતિ । વરણાયાં નાશ્યાં ચ
મધ્યે પ્રતિષ્ઠિત ઇતિ ॥

કા વૈ વરણા કા ચ નાશીતિ ।

सर्वानिन्द्रियकृतान्दोषान्वाशयतीति तेन वरणा भवति ॥

सर्वानिन्द्रियकृतान्पापान्नाशयतीति तेन नाशी भवतीति ॥

कतमं यास्य स्थानं भवतीति । भ्रुवोर्ग्राहस्य य यः

सन्धिः स ओष धौर्लोकस्य परस्य य सन्धिर्भवतीति । अेतद्वै

सन्धिं सन्ध्यां ब्रह्मविद उपासत षति । सोऽविमुक्त उपास्य षति

। सोऽविमुक्तं ज्ञानमाचष्टे । यो वैतद्वेवं वेदति ॥ २ ॥

अथ डैनं ब्रह्मयाशिषा ऒयुः किं जष्येनामृतत्वं ब्रूडीति ॥

स डोवाय याज्ञवल्क्यः । शतरुद्रियेशेत्येतान्येव ड वा

अमृतस्य नामानि ॥

अेतैर्ड वा अमृतो भवतीति अेवमेवैतद्याज्ञवल्क्यः ॥ ३ ॥

अथ डैनं जनको वैदेडो याज्ञवल्क्यमुपसमेत्योवाय

भगवन्संन्यासं ब्रूडीति । स डोवाय याज्ञवल्क्यः ।

ब्रह्मथर्यं परिसमाप्य गृडी भवेत् । गृडी भूत्वा वनी

भवेत् । वनी भूत्वा प्रप्रजेत् । यद्वि वेतरथा

ब्रह्मथयद्विं प्रप्रजेद्गुडाद्वा वनाद्वा ॥

अथ पुनरप्रती वा प्रती वा स्नातको वाऽस्नातको

वोत्सन्नश्रिको वा यदडरेव विरजेत्तदडरेव प्रप्रजेत् ।

तद्वैडे प्राजापत्यामेवेष्टि, न् कुर्वन्ति । तद्गु तथा न

कुर्यादाग्नेयीमेव कुर्यात् ॥

अश्रिर्ड वै प्राणः प्राणमेव तथा करोति ॥

त्रैधातवीयामेव कुर्यात् । अेतथैव त्रयो धातवो यद्गुत

सत्त्वं रजस्तम षति ॥

अयं ते योनिर्द्विजो यतो जातः प्राणादशेयथाः । तं

प्राणं जानन्नग्न आरोडाथा नो वर्धय रयिम् । षत्यनेन

मन्त्रेणाग्निमाजिघ्रेत् ॥

अेष ड वा अग्नेर्योनिर्यः प्राणः प्राणं गच्छ

स्वाडेत्येवमेवैतदाड ॥

ग्रामादग्निमाडृत्य पूर्वदग्निमाघ्रापयेत् ॥

યદગ્નિં ન વિન્દેદપ્સુ જુહુયાત્ । આપો વૈ સર્વા દેવતાઃ
 સર્વાભ્યો દેવતાભ્યો જુહોમિ સ્વાહેતિ હૃત્વોધૃત્ય
 પ્રાશ્રીયાત્સાજયં હવિરનામયં મોક્ષમન્ત્રઃ ત્ર્યૈવં
 વદેત્ । એતદ્બ્રહ્મૈતદ્દુપાસિતવ્યમ્ । એવમેવૈતદ્ભગવન્નિતિ વૈ
 યાજ્ઞવલ્ક્યઃ ॥ ૪ ॥

અથ હૈનમત્રિઃ પપ્રચ્છ યાજ્ઞવલ્ક્યં પૃચ્છામિ ત્વા
 યાજ્ઞવલ્ક્ય અયજ્ઞોપવીતિ કથં બ્રાહ્મણ ઇતિ । સ હોવાચ
 યાજ્ઞવલ્ક્યઃ । ઇદમેવાસ્ય તદ્યજ્ઞોપવીતં ચ આત્માપઃ
 પ્રાશ્યાચમ્યાયં વિધિઃ પરિત્રાજકાનામ્ । વીરાધ્વાને વા
 અનાશકે વા અપાં પ્રવેશે વા અગ્નિપ્રવેશે વા મહાપ્રસ્થાને વા
 । અથ પરિત્રાહ્નિર્વાસા મુણ્ડોડપરિગ્રહઃ શુચિરદ્રોહી
 ભૈક્ષણો બ્રહ્મભૂયાચ ભવતીતિ । યદાતુરઃ સ્યાન્મનસા
 વાચા સંન્યસેત્ । એષ પ-થા બ્રહ્મણા હાનુવિત્તસ્તેનૈતિ
 સંન્યાસી બ્રહ્મવિદિત્યેવમેવૈષ ભગવન્યાજ્ઞવલ્ક્ય ॥ ૫ ॥

તત્ર

પરમહંસાનામસંવર્તકારુણિશ્ચેતકેતુદ્દુર્વાસઃઋભુનિદાઘજડ
 ભરતદત્તાત્રેયરૈવતક-

પ્રભૃતયોડવ્યક્તલિડુગા અવ્યક્તાચારા અનુન્મત્તા
 ઉન્મત્તવદાયરન્તસ્ત્રિદ્દણ્ડ કમણ્ડલુ શિક્ય પાત્રં
 જલપવિત્રં શિખાં યજ્ઞોપવીતં ચ ઇત્યેતત્સર્વં
 ભૂઃસ્વાહેત્યાપ્સુ પરિત્યજ્યાત્માનમન્વિચ્છેત્ ॥

યથા જાતરૂપધરો નિર્ગન્થો નિષ્પરિગ્રહસ્તતદ્બ્રહ્મમાર્ગો
 સમ્યક્સમ્પન્નઃ શુદ્ધમાનસઃ પ્રાણસન્ધારણાર્થં
 યથોક્તકાલે વિમુક્તો ભૈક્ષમાચરન્નુદરપાત્રેણ
 લાભાલાભયોઃ સમો ભૂત્વા

શૂન્યાગારદેવગૃહત્પણકૂટવભીકવૃક્ષમૂલકુલાલશાલાગ્
 નિહોત્રગૃહનદીપુલિનગિરિકુહરકન્દરકોટરનિર્ગરસ્થણિડલેષુ
 તેષ્વનિકેતવાસ્ય પ્રયત્નો નિર્મમઃ

શુકલધ્યાનપરાયણોડધ્યાત્મનિષ્ઠોડશુભકર્મ-

નિર્મૂલનપરઃ સંન્યાસેન દેહત્યાગં કરોતિ સ પરમહંસો
 નામ પરમહંસો નામેતિ ॥ ૬ ॥

ॐ पूर्णमद एति शातिः ॥

एत्यथर्ववेदीया जाबालोपनिषत्समाप्ता ॥

Jabala Upanishad

pdf was typeset on April 1, 2025

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

